

HOE GOD HIELP

DOOR FRANCINA

UITGAVE N.V. W.D. MEINEMA. DELFT.

HOE GOD HIELP

HOE GOD HIELP

DOOR

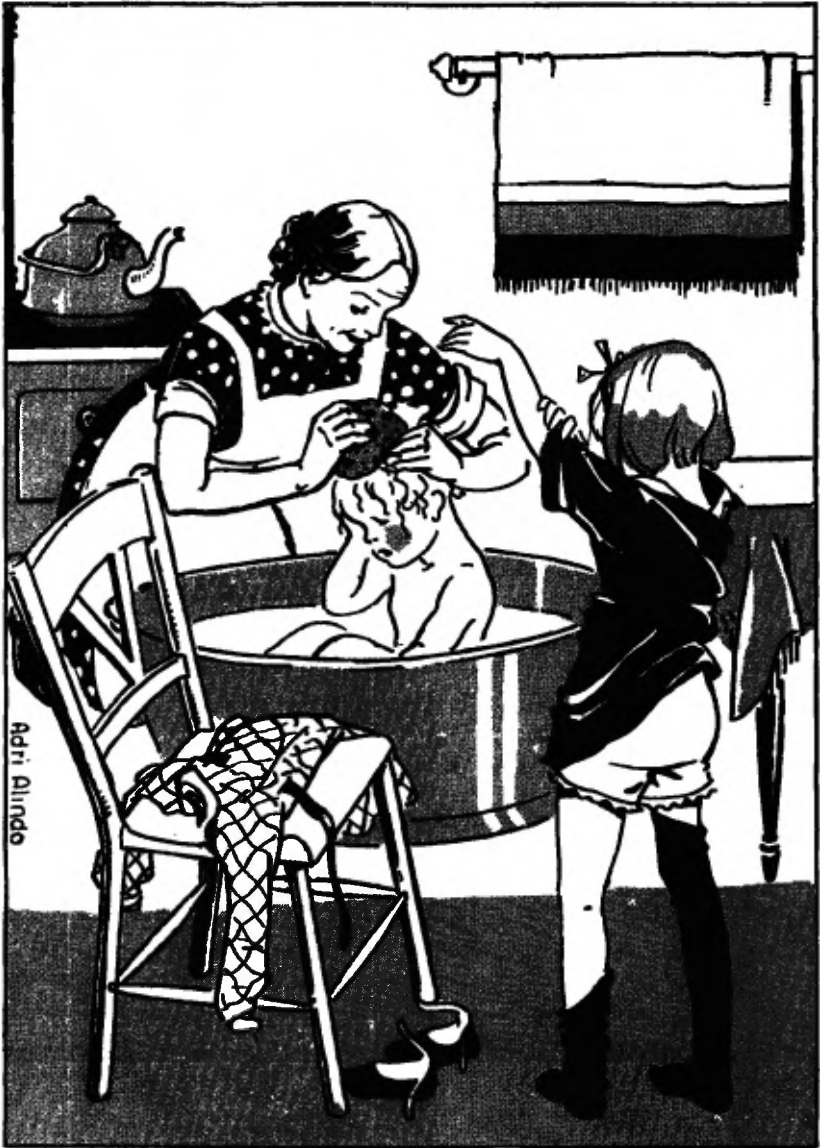
FRANCINA

GEILLUSTREERD DOOR ADRI ALINDO

TWEEDE DRUK

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA - DELFT

... HAD MOEDER HET DRUK ... (Zie blz. 7).

I.

DE FAMILIE REGTER

't Gezin Regter heeft vele zorgen, soms zó dat vader en moeder er onder gebukt gaan.

„Wat zijn de tijden zwaar,” zucht Regter soms, „en wat is het moeilijk om voor zo'n groot gezin het nodige te verdienen.”

Maar als moeder dan zegt: „We mogen niet klagen, man; al onze kinderen zijn gezond en God zegent je arbeid, zodat ons niets ontbreekt,” dan stemt vader haar dit dadelijk toe.

Want vader en moeder Regter kennen beiden het woord: Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u. En niet alleen dat ze dit woord kennen, ze hebben er ook al vaak de waarheid van ondervonden.

Ook dit jaar nog. 't Is nog niet zo heel lang geleden, dat moeder, die het altijd erg druk heeft, zich overwerkt had. Telkens was ze daardoor ongesteld, tot dokter op een goede dag zei, dat het zó niet langer ging; moeder moest een poos het huis uit. Hier kon ze niet voldoende rust krijgen. Wat was het toèn een moeilijke tijd voor het gezin Regter geweest.

Meta, het oudste meisje, moest moeders taak overnemen en ze was pas vijftien jaar. Gelukkig kwam er hulp opdagen. De drie kleinste kinderen gingen naar familie, de was werd door een tante gedaan, weer een ander familielid kwam naaien en stoppen en zo was alles toch goed gekomen. Moeder kreeg steeds opgewekte brieven en toen ze na een paar maanden hersteld in haar gezin terugkeerde, had vader gezegd: „Wat is God goed voor ons, vrouw. Laten we er Hem voor danken.”

Nu ging alles weer zijn gewone gang. Moeder en Meta zorgden samen voor huishouding en winkel. Vader Regter was de hele dag met zijn groentewagen bij de weg. Hij had een grote wijk te bedienen, zodat hij zich jaren geleden reeds een paard had moeten aanschaffen. Te voet kon hij alles niet afdoen.

Toen zijn tweede jongen Bertus van school kwam en zei, dat hij het liefst in de zaak wilde werken, had vader hem in 't vervolg meegenomen om de klanten te bedienen. Kees, hun oudste, die nu al achttien was, had daarvoor niets gevoeld. Hij ging liever naar een kantoor. Doordat vader veel mensen kende, had de jongen al spoedig een plaats als jongste bediende gekregen en was toen langzamerhand opgeklommen.

Dan kwamen Bertus, die zestien, en Meta, die vijftien was. Op haar volgde Gerrit, die de ambachtsschool bezocht. Dan kwamen de schoolgaande kinderen: Gerda, Hans en Thea en eindelijk de kleine driejarige Annie, aller lieveling.

't Was Zaterdag en dus een heel drukke dag voor Regter. Bertus ging niet met hem mee op de wagen; die moest met een handwagen, waarop allerlei groente en fruit, alleen een deel van vaders wijk bedienen. Zo hielp hij flink mee en kwam toch een paar uur vroeger dan vader thuis. En dat was nodig ook. Want als hij thuis kwam, stonden er al weer allerlei bestellingen te wachten.

De kleine bestellingen in de buurt werden op Zaterdag door Gerrit, die 's middags thuis was, weggebracht. Maar de grote bezorgde Bertus op de fiets.

't Was al bijna zeven uur.

„Meta,” zei moeder Regter, „vader is vanavond erg laat. Ik kan niet langer op hem wachten. Kun jij zolang alleen voor de winkel zorgen? Dan ga ik de kleintjes in het bad doen.”

„O ja, moeder, best,” antwoordde Meta. „En Bertus

zal ook wel gauw terug zijn, dan kan hij mij, als het nodig is, altijd nog helpen."

„Ja, dat is goed. Kees moet je maar niet roepen, hoor, die is nog druk aan 't leren."

„Ja moeder."

't Volgende uur had moeder het druk met haar „kleintjes" en Meta met de zaak.

't Liep aardig druk die Zaterdagavond, zodat 't meisje blij was, toen Bertus terug kwam, want van vader was nog steeds niets te zien. Even later stond ook Bertus achter de toonbank.

„Wat heeft u toch flinke kinderen, Regter," had een dame eens gezegd, die hen zo samen had bezig gezien. Toen had vader geantwoord: „Ja, mevrouw, gelukkig wel. Wij hebben onze kinderen al jong geleerd de handen uit de mouwen te steken. Zodra het kan, krijgen zij een eigen taak. Wij bevinden er ons goed bij. Bovendien is 't voor henzelf ook veel beter dan niets doen."

Toen moeder de „kleintjes" in bed had, begon ze het eten voor de Zondag klaar te maken.

„'t Is hier in de week altijd zó druk," zei moeder, „dat we de Zondag zo rustig mogelijk moeten houden."

Alle kinderen vonden dat fijn. Ze genoten van de Zondagen, als vader en moeder volop tijd voor hen hadden.

Terwijl moeder het vlees aan 't braden was, keek ze op de klok. Ze schrok ervan. Al negen uur en nog was vader er niet! Zó laat als vanavond was hij toch nog nooit thuis gekomen. Er zou toch geen ongeluk gebeurd zijn?

Even later draaide moeder het gas uit. Ziezo, het vlees was klaar. Nu zou ze nog maar even naar de winkel gaan; dan moest Bertus er maar op uit om te kijken waar vader bleef.

Doch juist toen moeder de winkel inging, hoorde ze op straat het hoefgetrappel van een paard.

Nog even en daar reed de groentewagen voor de deur. Regter sprong er af.

„Wat ben je laat, man,” zei moeder vragend.

„Ja vrouw, ik kon niet eerder en ik ben moe. Bertus, kan jij alleen paard en wagen op stal brengen? Anders moet Kees je maar helpen. Of is hij niet thuis?”

„Ja vader, hij zit nog boven. Maar hij zal nu wel zowat klaar zijn met zijn werk voor Maandag. Zal ik hem roepen?”

„'t Hoeft niet, moeder,” zei Bertus, „ik heb immers wel eens meer alleen de boel op stal gebracht?”

Meteen nam de jongen het makke paard al bij de leidsels en bracht het weg naar de stal, die vader dichtbij gehoord had, vlak naast het pakhuis.

Met een zucht liet vader zich in zijn armstoel neervallen.

„Heb je een kop koffie voor me, vrouw?”

„Zeker.” Moeder haastte zich het verlangde in te schenken.

„Je ziet er moe uit,” zei ze bezorgd, terwijl ze hem de koffie overreikte. „Was 't zo druk in je wijk? Of heeft Bertus niet genoeg klanten bediend?”

„Ja zeker moeder, de jongen doet zijn best. Maar je weet het, ons hitje wordt oud en dat is op drukke dagen als vandaag heel goed te merken. 't Is soms of het beest niet meer vooruit kan en 't gaat mij aan 't hart het af te beulen. 't Heeft ons al die jaren goed gediend.”

„Maar nu heb je niet genoeg hulp meer aan de hit,” zei moeder. „'k Heb het allang gemerkt, dat je veel vermoeder thuiskomt dan vroeger.”

„Ja, dat is zo,” gaf vader toe. „Je moet ook niet vergeten, dat het beest zonder hulp geen brug meer op kan. 't Gaat veel te langzaam ook. Ik moet zorgen, dat ik op tijd bij mijn klanten ben. Als de mensen om hun groente verlegen zijn, en ik ben laat, dan lopen er tegenwoordig genoeg mensen met groente langs de straat van wie ze kopen kunnen.”

„Weet je wat je doen moest, man? Je moest maar een nieuw paard kopen. We hebben er voor gespaard. Wacht maar niet langer meer.”

„Ja maar moeder, we hebben nog niet genoeg, dat moet je niet geloven. Er is 150 gulden. Daar heb je geen goed paard voor.”

„Dat wel niet, maar je moet niet vergeten, dat ons hitje ook nog wat opbrengt, al zal het niet veel zijn. En — je kan misschien wel een schikking maken, dat je het hele bedrag niet ineens hoeft te geven. Als ik jou was, dan keek ik maar eens rond naar een geschikt beestje.”

„Ja,” stemde Regter toe, „’t zal wel moeten, want zo kan het niet langer. Toch had ik liever gewacht tot ik het volle bedrag bij elkaar had. ’k Heb een hekel aan schuld, dat weet je.”

II. EEN ONTMOETING

„Kom Bles, kom nou.” Met een paar vriendelijke tikjes op de hals van het dier, moedigde Regter zijn paard aan om een tamelijk hoge brug te beklimmen.

’t Beest spande zijn uiterste krachten in en daar ging het langzaam, stap voor stap, de brug op.

Regter was weer alleen met zijn paardje op stap gegaan, zoals tegenwoordig bijna alle dagen. ’t Beviel hem beter Bertus met een handwagen de wijk in te sturen, dan hem bij zich op de wagen te nemen.

Nu Bles de laatste tijd zo slecht opschoot, waren ze daardoor tenminste niet al te laat klaar.

Juist was Regter met zijn paard de brug weer afgesukkeld, toen hij opeens een klap op zijn schouder voelde.

„Hallo, man, hoe gaat het? Wat heb ik jou in een tijd niet gezien!”

Verrast keek Regter op.

„Dag van Driel, hoe maak jij het?“ en hartelijk werden de handen gedrukt.

„O, ik maak het gelukkig goed. Ik hoop, dat jij het beter maakt dan je paard, man. 'k Zag je daarnet de brug opzeulen. 't Leek nergens naar. Je kunt nog beter zelf voor je wagen gaan lopen.“

„Zeg dat wel,“ lachte Regter, „maar 't heeft nu de langste tijd geduurd, hoor. Zodra ik goed slagen kan, hoop ik een nieuw paard te kopen.“

„Zoooo!“ zei van Driel. „Dan ben ik heel blij, dat ik je net tegen het lijf loop. Ik heb juist een mooi beestje voor je te koop. Of ben je al aan 't onderhandelen?“

„Nee, dat niet,“ antwoordde Regter. „Ik keek zo hier en daar maar eens uit. Maar ik koop liever van jou dan van een ander. Tenminste — als je niet te duur bent.“

„Dat zal wel een beetje meevallen,“ lachte van Driel. „Een oud vriend behandel je een beetje schappelijk, nietwaar?“

„Dat vertrouw ik,“ zei Regter eenvoudig.

„Maar zeg, wanneer kun je eens aankomen, om erover te praten? Zo'n gewichtige zaak doe ik hier niet op de weg af. En moeder de vrouw heb ik er graag bij.“

„Wanneer het je maar schikt, man. Vanavond?“

„Best, maar dan na acht uur. Dan is de winkel dicht en zijn de kleine kinderen op bed. Dat is voor een rustig gesprek heus wel nodig, want je weet niet hoe druk het bij ons overdag is.“

„Dat begrijp ik best. Een groot gezin en een zaak, zou *dat* geen drukte geven? Maar ik ga, hoor. Tot vanavond dan.“

„Ja, tot ziens.“

Regter haastte zich die dag zoveel hij kon om zo vroeg mogelijk thuis te zijn. 't Gelukte hem ook. Wel een uur vroeger dan andere dagen kwam hij binnen,

nadat hij eerst het paard gestald en de wagen met groente geborgen had.

„Ben je daar nu al?” vroeg moeder Regter verbaasd.

„Ja vrouw, 'k heb me erg gehaast. Kunnen we vanavond wat vroeger eten? En doe je dan de kleintjes wat eerder op bed?”

Verwonderd keek juffrouw Regter haar man aan.

„Natuurlijk kan dat, vader. Maar wat is er aan de hand?”

„Wel, ik heb vandaag van Driel ontmoet. Toen hij mij zo zag zeulen met de hit, kwamen we over paarden te praten. Toen zei hij, dat hij een heel geschikt beest voor me te koop had. Je begrijpt, dat ik liever van hem koop dan van een vreemde en omdat ik de zaak niet zonder jou wou behandelen, heb ik gezegd, dat hij vanavond maar hier moet komen om er over te praten. Begrijp je?”

„Ja hoor. 'k Zal zorgen, dat alles in orde is. 't Komt mooi uit, want van de grote kinderen is er vanavond niemand thuis. Meta heeft naailes, Gerrit en Kees avondschool en Bertus gaat naar zijn vriend. Dus kunnen we rustig praten. Hij komt zeker na achten?”

„Ja, dat hebben we afgesproken.”

't Gaf nog een paar drukke uurtjes voor moeder en Meta, doch toen om acht uur de winkel gesloten werd, was alles in orde. De kleintjes waren op bed, de grote kinderen vertrokken en alleen vader en moeder thuis.

Kwart over achten werd er gebeld.

„Daar is hij,” zei vader en sprong op om open te doen. Even later stond van Driel in 't kleine kamertje achter de winkel. Ook voor moeder Regter was van Driel geen onbekende, zodat het een hartelijke begroeting werd.

„Een kop koffie, van Driel?” vroeg moeder, toen de bezoeker gezeten was.

„Graag, juffrouw.”

Zwijgend dronk het drietal de koffie.

't Gesprek wilde niet erg vlotten, dat voelden ze alle drie.

„Zullen we eerst de zaken maar eens afdoen, Regter?” vroeg van Driel, terwijl hij zijn kopje opzij schoof.

„Best,” was het antwoord. „Val dan meteen maar met de deur in huis. Wat vraag je voor je paard? Want ik denk, dat het daarvan zal afhangen of ik op je voorstel kan in gaan.”

„Wel,” zei van Driel, „ik was eerst van plan er meer voor te vragen. Maar omdat we goede vrienden zijn en ik weet, dat je ook hard moet werken voor je brood, wil ik je het beest voor tweehonderd gulden en je oude hit laten. Wat zeg je daarvan?”

De mannen hadden een pijp opgestoken.

Regter deed er nu een lange trek aan.

„Ja,” zei hij, terwijl hij de pijp uit zijn mond nam, „ja, je bent niet te duur, dat is zo. Want 'k weet, wat op 't ogenblik een goed paard kost. En dat weet jij ook, moeder. Wat zeg je ervan?”

„Als 't een goed paard is, dan is 't niet te duur,” stemde moeder toe, „maar heb je het beest al gezien, man?”

„Neen, maar dat gebeurt natuurlijk nog voor ik tot de koop overga. Maar we kennen allebei van Driel genoeg om te weten, dat, als hij zegt, dat het een goed paard is, het dan ook zo is.”

Moeder haastte zich dit toe te stemmen.

„Maar 't zit hem in het geld, zie je,” ging vader voort, zich weer tot van Driel wendend. „'k Wist dat ik vroeg of laat een ander paard nodig zou hebben en daarom heb ik er voor gespaard. Maar verder dan tot honderdvijftig gulden heb ik het nog niet gebracht.”

„Daar kan ik het ondanks onze vriendschap niet voor geven,” zei van Driel. „'t Zijn moeilijke tijden, voor mij ook. Was 't zo niet, dan zou ik je het beest voor die prijs laten, maar dat gaat heus niet.”

„Maar 'k zou ook niet willen, dat je er aan te kort kwam, van Driel,” zei Regter haastig. „'k Was alleen van plan je te vragen of je mij voor de ontbrekende vijftig gulden crediet wou geven. Je weet, hoe 'n hekel ik aan schuld heb, dus je kunt er zeker van zijn, dat je je geld zo gauw mogelijk krijgt.”

„Dat weet ik,” en hartelijk stak van Driel zijn hand uit, die Regter drukte, „dat weet ik. Wat mij betreft, is de koop dus gesloten. Wanneer kom je naar 't paard kijken?”

„Morgen, als ik van de veiling kom,” beloofde Regter. „Dat kan een uur of vijf worden. Maar zeg, van Driel, wat ben je met mijn oude beestje van plan? Je gaat het toch niet afbeulen, hè? Of laat je het afmaken?”

„Geen van beide, man. Maar ik heb nogal van die lichte werkjes te doen, waar je best een oud paardje voor kunt gebruiken. Wees maar niet bang hoor, je beestje krijgt een goede oude dag bij mij.”

Toen de zaken geregeld waren, bleef van Driel nog een poosje napraten. Zo kwam het, dat hij de kinderen, de een na de ander, nog zag thuiskomen.

„Jongen, jongen,” zei hij, terwijl hij naar Kees en Bertus keek, „wat krijg je al een grote kinderen.”

„Ja, ja,” lachte vader, „maar ga eens boven kijken, daar ligt nog een stelletje kleintjes.”

Toen werd zijn gezicht ernstig.

„'k Heb een groot gezin, van Driel, en veel zorgen, maar God de Heere zorgt voor ons. 't Heeft ons geen van allen nog aan iets ontbroken. Je ziet het zelf, nu heb ik een nieuw paard nodig en door Zijn zegen kan ik het toch kopen.”

De kinderen luisterden verwonderd toe.

Wat zei vader daar van een nieuw paard?

Doch eerst toen van Driel vertrokken was, werd hun nieuwsgierigheid bevredigd.

„Gelukkig,” zei Bertus, toen ze gehoord hadden, welk gewichtig besluit er genomen was, „gelukkig, dan hoeft vader tenminste niet meer zo te sjouwen.”

III. EEN DROEVIG ONGEVAL

„Kom Annie . . .”

„Kom Annie, kom,” zei Regter, terwijl hij zijn jongste dochtertje hoog boven zijn hoofd tilde, „je mag mee om ons nieuwe paardje te gaan zien.”

„Paardje zien,” kraaide het kleine ding, toen ze hoog in de lucht zweefde.

„Ik ook—ik ook—ik ook— vader,” riepen Gerda, Hans en Theo, die pas uit school terugwarengekomen.

„Ja, jullie mogen alle vier mee,” beloofde vader, „kom maar.”

Lachend zette hij de kleine Annie op zijn schouders. Toen draafde hij, alsof hij zelf een paard was, de deur uit, door de drie anderen gevolgd.

Ze kwamen in de stal. Met grote, nieuwsgierige ogen keken de kinderen naar het nieuwe paard.

„Vader, waar is Bles nou?” wilde Gerda weten.

„Bles heeft nu een anderen baas, kind. Maar die zal ook heel goed voor hem zorgen, hoor! Dat hebben we afgesproken. Dit is ons paardje nu. Kom maar eens hier.” Met een zwaai tilde vader het meisje boven op het paard. Even sloeg het dier met de poot, maar toen bleef het rustig staan. Toch voelde Gerda zich niet erg op haar gemak. Op Bles zijn rug zat ze graag,

maar bij dit nieuwe paard durfde ze nog niet goed. Vader zag de angst in haar ogen en lichtte haar er vlug af.

„Je moet eerst nog een beetje aan Bruin wennen, hè kind? Nu, dat komt wel hoor. Over een poosje houd je van Bruin net zoveel als van Bles.”

Vrolijk en opgewekt spande Regter de volgende morgen zijn nieuwe paard voor de wagen.

Met een zwaai tilde vader het meisje boven op het paard.

„Wat doe je nu?” vroeg moeder. „Neem je Bertus vandaag mee op de kar?”

„Nee moeder, laat hij maar weer met de handwagen zijn klanten bedienen. 't Gaat goed en de mensen zijn aan hem gewend. Over een poosje zullen we wel weer zien. 'k Moet me eerst maar eens goed vertrouwd met Bruin maken.”

„Zou 't wel gaan?” vroeg moeder angstig. „'t Lijkt me wel wat gewaagd met een nieuw paard.”

„Toe moeder, haal je nu geen zorgen in 't hoofd. Als 't nu een schichtig beest was. Maar van Driel heeft gezegd, dat Bruin in 't geheel niet schrikachtig is.”

„Dat weet ik wel,” gaf moeder toe, „en jij zult best voorzichtig zijn. Doe dan maar, wat je het beste lijkt.”

Zo ging vader die morgen met Bruin op stap, zolang mogelijk door moeder, Bertus en Meta nagestaard.

„t Zal best gaan,” zei Bertus, toen ze naar binnen gingen. „Ziet u wel moeder, hoe rustig Bruin loopt?”

Moeder had het ook gezien en 't stelde haar volkomen gerust.

Regter deed opgewekt zijn werk. 't Ging best met Bruin. Terwijl hij de klanten bediende, bleef 't beest rustig staan.

„Moeder heeft zich voor niets ongerust gemaakt,” dacht hij, terwijl hij Bruin eens vriendelijk op de hals klopte. „Enfin, als 'k haar vanavond vertel, hoe uitstekend het is gegaan, dan zal dat wel voorgoed over wezen.”

Hij was nu aan 't begin van een lange kade. Hier woonden heel wat klanten, zodat hij nogal vaak de wagen op en af moest. Maar 't leek wel, of Bruin zijn hele leven niets anders gedaan had, dan voor een groentekar lopen.

„Kom, Bruintje, we gaan weer verder,” zei Regter, toen hij, nadat hij een klant bediend had, op de wagen sprong.

Maar wat was dat nu? 't Paard trok niet aan; inplaats van vooruit begon het achteruit te gaan. Regter schrok.

„Toe Bruin, toe,” zei hij. Maar Bruin luisterde niet.

Regter *stond* nu op zijn wagen, de leidsels in de hand. „Vort Bruin, vort,” riep hij nog eens.

Maar 't beest stoorde zich nergens aan. Hoe langer hoe meer drong het achteruit. De achterwielen van de wagen schoven reeds over de walkant heen. Nog juist bijtijds zag Regter het gevaar, waarin hij verkeerde. Paard en wagen zijn toch niet meer te redden, flitste het door zijn hoofd. Een grote sprong . . . en bevend

over al zijn leden stond Regter behouden op de kant. 't Was op 't laatste ogenblik. Daar klonk een geweldige plons . . . Paard en wagen waren van de hoge walkant in 't water gestort. Van alle kanten kwamen de mensen toesnellen. Uit het brugwachtershuisje, dat dichtbij stond, kwam de brugwachter aangehold. Regter stond als wezenloos tegen een boom geleund. De man kon niets zeggen. 't Hoefde ook niet. De brugwachter zag wel, wat hier gedaan moest worden. Hij snelde terug naar zijn huisje en in een ogenblik had hij de politie opgebeld. In minder dan geen tijd was die er. Maar hoewel zij met sommigen uit de toeschouwers alle krachten in 't werk stelde, men kon er niet in slagen het angstige paard te redden.

Voor de ogen van Regter en de vele toeschouwers verdronk het beest jammerlijk.

Regter sloeg de handen voor de ogen.

„Mijn paard, mijn arm beest,” kreunde hij.

„Toe Regter,” zei de brugwachter, „hoofd op! 't Komt wel weer in orde, man. Wees dankbaar, dat je het er zelf nog zo goed hebt afgebracht. Je had kunnen verdrinken.”

„Dat weet ik wel, dat weet ik wel,” steunde Regter. „Maar ik kan 't verlies niet dragen. Nee, dat kan ik niet.”

„Is je paard dan niet verzekerd?” vroeg een van de omstanders.

„Nee, ik had het gisteren pas gekocht. 't Was nog niet eens betaald. En nu zit ik zonder paard en ik kan er voor mijn zaak niet buiten.”

Uit een van de huizen kwam een dame. 't Was een klant van Regter. Vanuit haar raam had ze alles gezien.

„Ga even met me mee, Regter,” zei ze vriendelijk. „'k Heb wat drinken voor je klaargemaakt. En dan moet je je eens flink wassen. Dat zal je wel kalmeren.”

Regter ging met mevrouw Deurlo mee. Gewillig

dronk hij het water, waarin zenuwdruppels gedaan waren. Toen zette hij een flinke waterstraal op zijn polsen.

„Blijf nu nog maar even zitten,” zei mevrouw Deurlo, „dan ben je aanstonds weer flink.”

Zelf ging ze weer naar buiten.

„Mensen!” zei ze, tot de groep toeschouwers, die inmiddels nog gegroeid was, „mensen, ik ken Regter al jaren lang. 't Is een ijverig, hard werkend zakenman. Maar hij heeft een groot gezin. En allen weten we hoe moeilijk het is, in deze tijden daarvoor het onderhoud te verdienen. De man kan deze schade niet alleen dragen. Zullen we proberen of we hem helpen kunnen?”

„Dat is een goed idee, mevrouw,” zei een heer. „Ik ben dokter van Leeuwen en kom altijd bij dit gezin aan huis. Daardoor kan ik alles bevestigen, wat u over hem gezegd hebt. Mag ik u dit ter hand stellen voor een nieuw paard voor Regter?”

Meteen duwde hij mevrouw Deurlo vijf gulden in de hand.

„We zullen allemaal wat doen,” zei een van de toeschouwers.

Tegelijk nam hij zijn hoed van zijn hoofd en hield onder de omstanders een collecte, waarvan hij de opbrengst mevrouw Deurlo ter hand stelde.

Slechts een enkele had geweigerd, de meesten hadden iets gegeven voor 't nieuwe paard.

Toen mevrouw Deurlo haar huis binnen ging om te zien hoe Regter het maakte, kwam deze haar al in de gang tegemoet lopen.

„Gaat het weer wat?” vroeg mevrouw Deurlo vriendelijk. „Wilt u weer naar buiten?”

„Ja mevrouw, ik zal er toch bij moeten zijn, als . . . als . . . mijn paard opgehaald wordt.”

„Daar beginnen ze, geloof ik, juist aan,” deelde mevrouw mee.

„Maar zou ik eerst even de telefoon van u mogen gebruiken?” vroeg Regter. „Mijn vrouw moet weten wat er gebeurd is, en ik moet ook maatregelen treffen, dat mijn zoon de klanten bedient. Ik kan hier niet weg.”

„Dat is zo,” stemde mevrouw toe, „daar is de telefoon. Ga uw gang maar. Of zal ik het voor u doen?”

„k Spreek maar liever zelf even met m'n vrouw, als u het goed vindt, mevrouw.”

IV.

HET BERICHT

Rrrrt rrrrrt rrrrrt
ging de telefoon in de groentezaak van Regter.

Meta nam de hoorn op.

„U spreekt met Regter, groentehandel,” zei ze.

„Ja Meta, ben jij het?” klonk de stem van de andere kant. „Roep moeder even.”

Verwonderd ging 't meisje naar binnen.

Vader belde wel eens meer op. Maar dan vroeg hij nooit om moeder. Dan had hij een bestelling op te geven, waar zij voor zorgen moest.

„Moeder, vader is aan de telefoon. Of u komt.”

Juffrouw Regter was ook verwonderd.

„Vader?” zei ze. „Wat zou er wezen?”

Even later stond ze voor het toestel.

„Ja man, hier ben ik, is er wat?”

't Was veel beter geweest, als Regter mevrouw Deurlo op had laten bellen, want doordat hij zo geschrokken en overstuur was, verloor hij alle voorzichtigheid uit het oog.

„U spreekt met Regter.”

„Ja vrouw, er is een ongeluk gebeurd. Paard en wagen zijn in 't water gereden.”

„O man,” kreet moeder, „en jij zelf?”

„Met mij is 't goed. Zorg jij ervoor, dat Bertus alle klanten bedient? Als 't nodig is, moet Meta ook maar helpen. Ik kan hier niet vandaan.”

„k Zal er voor zorgen man,” zei moeder onnatuurlijk kalm. „Wanneer kom je naar huis?”

„Zo gauw ik kan. Verder kan ik er niets van zeggen.”
Moeder hing de hoorn op.

„Meta,” zei ze, „ga jij Bertus achterna en zeg hem, dat hij alle klanten moet bedienen. Vader zit op de Rijnkade en kan daar niet vandaan. Paard en wagen liggen in het water.”

„O moeder,” begon Meta en wilde nog wat vragen. Maar juffrouw Regter wenkte met de hand.

„Ga nu, kind, er is geen tijd te verliezen; ik zal wel voor de winkel zorgen.”

't Meisje haastte zich weg. Moeder ging naar binnen en liet zich in een armstoel aan de tafel neervallen.

„k Zal wel op de winkel letten,” had moeder gezegd. Maar als wezenloos zat ze daar, 't hoofd zwaar steunend op de armen.

„Hun paard, hun nieuwe paard, dat nog niet eens betaald was, verdronken? Hun oude hit weg — en zonder paard konden ze toch niet. Wat moest er nu gebeuren?”

„O God, Gij beproeft ons zwaar,” steunde moeder. Even later ging de winkelbel.

„Moesje, daar is volk,” vleide de kleine Annie, die al die tijd rustig naar haar moeder had staan kijken. Wat deed moesje toch raar!

Juffrouw Regter vermande zich. Ze ging naar de winkel en als in een droom hielp ze de klant aan aardappelen en groenten.

Gelukkig kwam even later Meta alweer terug. Maar

nu was 't met de geestkracht van juffrouw Regter gedaan. Met het hoofd op de tafel geleund, snikte ze het uit.

„Moeder,” zei Meta, „moeder, houd toch op. Is er . . . is er met vader ook wat gebeurd?”

Juffrouw Regter schudde het hoofd. Maar 't snikken hield niet op.

„Moeder,” smeekte Meta, „moeder, zeg dan toch wat.” Er kwam geen antwoord.

Toen snelde het meisje weg naar juffrouw de Lange,

„Juffrouw, gaat u toch even mee, moeder is zo naar.”

hun buurvrouw. Die had, toen moeder ziek was, zo vaak geholpen, en ze zou 't nu wel weer willen doen.

„Juffrouw,” zei ze haastig, toen ze in 't kleine potten- en pannenwinkeltje van de buurvrouw stond, „juffrouw, gaat u toch even mee, moeder is zo naar.”

„Je moeder?” vroeg juffrouw de Lange verschrikt. „Is ze ziek? Of is er wat gebeurd?”

„We hebben bericht gekregen, dat 't paard en de wagen van vader in 't water liggen. Nu is moeder zo overstuur.”

„Geen wonder,” zei juffrouw de Lange. „'t Is nog

niet zo lang geleden, dat je moeder ziek was, en nu die schrik! Dat zal haar geen goed doen."

Toen ze in 't kleine kamertje achter de winkel stond, lag juffrouw Regter nog steeds met haar hoofd op de tafel te snikken. Kleine Annie was naar buiten gegaan. Ze begreep er niets van, waarom moeder zo huilde en toen Meta wegliep, durfde zij ook niet binnen te blijven.

„Heb je wat eau de cologne en een zakdoek, Meta?" vroeg juffrouw de Lange.

't Meisje haastte zich het verlangde te geven.

Zwijgend waste de buurvrouw voorhoofd en polsen van juffrouw Regter met eau de cologne.

„Meta," zei ze toen zachtjes, „loop eens vlug naar den dokter en vraag een kalmerend drankje voor je moeder. Zeg maar, dat ze erg geschrokken is."

Meta ging. Gelukkig woonde dokter van Leeuwen vlakbij en hij was thuis.

Toen hij hoorde waarvoor Meta kwam, zei hij: „Ik kom zelf wel even kijken, kind."

Een ogenblik later was hij er al.

„Toe moedertje," zei hij tot juffrouw Regter, „toe moedertje, houd je nu goed. Je hebt toch wel eens meer tegenspoed gehad, is 't niet? En toen ben je er ook wel door gekomen. Denk maar aan de tijd van je ziekte. Nu?"

„Ja maar dokter, ja maar . . . u weet niet wat er gebeurd is."

„Weet ik het niet?" vroeg dokter. „'k Geloof, dat ik het beter weet dan u, want ik heb het zelf gezien."

Opeens veerde moeder op.

„Hebt u 't gezien, dokter? Hoe is 't dan gekomen?"

„Hoe 't ongeval precies gebeurd is, weet ik niet," antwoordde dokter van Leeuwen. „Maar wel heb ik gezien, dat uw man ongedeerd was. En dat er een vriendelijke dame was, die voor hem zorgde. En die dame was niet alleen vriendelijk, ze was ook flink. Want

ze vroeg aan de vele toeschouwers, die er waren, iets bij te dragen om aan uw man de geleden schade te vergoeden. En iedereen wilde helpen. Nee, juffrouw Regter, als u dat gezien had, dan zou u nu niet zo overstuur zijn. Denk erom, dat u ook flink moet wezen voor uw man en kinderen."

„Ja, dokter."

Meer zei juffrouw Regter niet. Maar dokter zag, dat zijn woorden hun doel niet hadden gemist.

Hij schreef een recept voor een kalmerend drankje en gaf dit aan juffrouw de Lange.

„Daar moet ze flink van innemen."

„Goed dokter," beloofde de buurvrouw. „'k Zal hier vandaag maar een poosje blijven. Mijn man kan wel voor onze eigen winkel zorgen."

„Prachtig — een beetje hulp is hier wel nodig," prees de dokter.

V.

TWEE ZUSJES

't Was twaalf uur; de scholen gingen uit.

Op de Rijnkade, waar de hele morgen de toeschouwers samen gegroept waren, werd de drukte nu nog groter.

't Ging niet zo gemakkelijk om het paard op de wal te brengen. Met de wagen was dat een half uurtje geleden gelukt. Jammerlijk zag het ding er uit. Aan verschillende kanten was 't zwaar beschadigd. De groente was overal heengedreven. Men was bezig die op te vissen.

„Maar 't is niets meer waard," zei Regter met een verdrietige blik. „Ze kunnen het gerust laten drijven. 'k Zou liever willen dat mijn snelweger terecht kwam. Hoewel, misschien is die ook wel onbruikbaar."

„Kom man," zei de brugwachter, „daar weet je niks van. Wacht eerst maar eens af. 't Helpt je niets, al zie

je alles nog zo somber in. Wacht, nu krijgen ze het paard er uit, geloof ik."

't Was zo. Na veel moeite was 't den mannen eindelijk gelukt het paard op het droge te brengen.

De toeschouwers drongen zich nog meer naar voren om toch maar niets van 't schouwspel te verliezen.

„Dat arme beest," klonk er hier en daar een stem. „Jammer, dat ze het niet hebben kunnen redden."

„Daar zijn pogingen genoeg voor gedaan," zei iemand die er van 't begin af bijgestaan had. „Maar het dier werkte tegen. Door zijn eigen angst heeft het moeten verdrinken. Enfin, zo'n beest is niet wijzer."

Op de brug, die over de Rijnkade lag, stonden twee meisjes met grote ogen toe te zien.

't Waren de twee zusjes van Wensen, die juist uit school kwamen. Ze woonden op de Buitensingel, vlak bij de Rijnkade. Elke dag gingen zij viermaal de brug over.

„O Hilda," zei de negenjarige Else tot haar zusje, „o Hilda, kijk toch eens hoe vreselijk! Dat arme paard! Is 't dood?"

Beschermend sloeg de elfjarige Hilda haar arm om haar zusje.

„Kijk er maar niet naar, Els, daar kun je niet tegen. Straks ga je weer huilen."

„Dat geeft niks," antwoordde Else, terwijl de tranen haar al in de ogen sprongen. „'t Is toch erg, Hilda, dat dat paard verdronken is?"

„Ja zeker, 't is heel erg. En o, Els, kijk eens, daar staat de wagen van onzen groenteman er bij, helemaal kapot. Zie je wel? Er staat Regter op."

„Zullen we er heen gaan?" vroeg Else. „Dan zien we misschien onzen groenteman wel."

„Nee hoor, Els, dat doen we niet. 't Is veel te naar voor jou, om zo dicht bij dat dooie paard te komen.

Kom, ga mee naar huis, dan kunnen we het aan moeder vertellen."

Doch Else was niet mee te krijgen. Eerst toen 't verdronken paard goed en wel op een wagen lag, liet ze zich door haar zusje meenemen.

Else zag bleek, toen ze met haar zusje thuis kwam.

„Maar kinderen," vroeg mevrouw van Wensen verschrikt, wat is er gebeurd? Wat kijk je sip, Els? Ben je gevallen?"

„Nee moeder," antwoordde Hilda voor haar zusje, „maar we hebben een dood paard uit 't water zien halen. En dat vond Els zo erg en toch wou ze niet mee. En moeder, 't was het paard van onzen groenteman."

„Van onzen groenteman? Van Regter?" vroeg mevrouw van Wensen verbaasd. „Die arme man, hij vertelde me gisteren juist, dat hij vandaag met een nieuw paard zou rijden. De oude hit kon niet meer mee."

Toen wendde ze zich tot haar jongste dochtertje.

„Maar Els, waarom ben je dan toch blijven staan? Je weet toch, dat je er niet tegen kunt, nare dingen te zien?"

„Omdat ik het zo erg vond, moeder," zei het meisje.

„'t Is ook erg, kinderen. Regter is niet rijk. Hij heeft heel lang moeten sparen, om dit paard te kunnen kopen. Nu moet hij natuurlijk weer een nieuw hebben. Maar kom, zo meteen komt vader thuis. Gaan jullie naar binnen, dan zal ik Mina zeggen, dat ze het eten op tafel brengt."

Terwijl het dienstmeisje met de schalen af en aan liep, kwam mijnheer van Wensen thuis.

„Dag vrouw, dag kinderen! Wat is er met jou, Els? Ergens van geschrokken?"

„Ja man, zo meteen onder het eten zal ik wel vertellen waarvan."

Vader knikte.

„Goed vrouw, laten we dan maar beginnen.”

Nadat vader gebeden had en de twee meisjes haar gebedje opgezegd hadden, begon de maaltijd.

Toen kwam moeders verhaal over 't verdronken paard van Regter.

„Die arme man,” zei vader medelijdend, dat zal zijn zorgen niet weinig verzwaren, vrees ik.”

„Pa,” vroeg Els, „mag ik wat aan den groenteman geven, uit mijn spaarpot?”

De spaarpotten werden opengemaakt.

„Hè ja,” zei Hilda, „dan doe ik het ook. Mag het, vader?”

„Wat denk jij ervan, moeder?” vroeg mijnheer van Wensen.

„Ik vind het best.”

„Dan heb ik er ook niets op tegen, kinderen,” zei vader.

Na het eten gingen de twee zusjes naar boven.

De spaarpotten werden opengemaakt en Hilda begon te teilen.

„Ik geef alles,” zei Else en keerde haar spaarpot om. Even stond haar zusje in twijfel.

„Dan doe ik het ook, Els,” zei ze toen.

Toen Hilda alles had nageteld, bleek het, dat er precies twee gulden vijftig was.

„Maar kinderen,” zei moeder toen ze het hoorde, „hebben jullie nu niets meer over?”

„Nee moes, maar dat geeft niet,” antwoordde Else. „’t Mag toch wel?”

„Ja zeker, mag het. Kom, we zullen het geld in een envelop doen; dan mogen jullie het zelf naar Regter brengen.”

Toen moeder de envelop gesloten had, schreef ze er met duidelijke letters op: „Uit de spaarpotten van Hilda en Else van Wensen. Voor een nieuw paard.”

Nog eer de twee zusjes naar school gingen, brachten ze met een stralend gezichtje de envelop in de winkel van Regter.

„Kijk eens,” zei juffrouw de Lange, die ’t aangenomen had, „kijk eens, dit brachten een paar kleine meisjes. Zie je wel, dat je niet zo moedeloos hoeft te wezen? Wie weet, hoe goed alles nog terecht komt!”

Juffrouw Regter was al veel kalmer dan die morgen. „Ja,” zei ze, „er gebeurt niets bij toeval. God weet waarom deze beproeving ons nu weer treffen moet. Misschien is ’t wel, dat we niet op onze eigen kracht zullen vertrouwen, maar van Hem alleen de zegen verwachten.”

VI. EEN DRUKKE AVOND

’t Bleef een zware dag voor ’t gezin Regter.

Toen de kinderen thuis kwamen en van het ongeluk hoorden, ontstelden ze hevig.

’t Paard, hun nieuwe paard, verdronken? Wat moet er nu gebeuren?

„Ik weet het nog niet, kinderen,” zei moeder, „maar God weet het wel. Hij heeft deze beproeving over ons gebracht, Hij zal ons er ook door helpen.”

De maaltijd, die dit keer alleen uit brood en melk bestond, was bijna geëindigd, toen vader eindelijk thuis kwam.

„O vader,” zei moeder half schreiend, „o vader, wat erg — wat erg!”

„Ja vrouw, stil maar. 'k Heb het er ook moeilijk genoeg mee.”

Plotseling herstelde moeder zich.

Was vader ook moedeloos en terneergeslagen? Maar dan mocht zij het hem niet moeilijker maken.

„Wil je koffie man?” vroeg ze.

„Ja, graag vrouw. En juffrouw de Lange hier?”

„Ja — Meta heeft haar geroepen. En dokter vond het nodig dat ze bleef”

„De dokter? Is die hier geweest?”

„Ja, je vrouw was erg geschrokken van dat bericht vanmorgen. Daarom hebben we den dokter even gehaald. Maar 't is niets ernstigs, zegt hij.”

„'k Heb het je zeker te onvoorzichtig gezegd, is 't niet, vrouw?” vroeg Regter met zelfverwijt.

„'k Weet heus niet meer wat je gezegd hebt, man. Maar erg geschrokken was ik. Maar vertel eens, hoe alles eigenlijk gebeurd is. Want daar weet ik nog niets van.”

„Och, er is niet veel te vertellen. Bruin ging op een gegeven ogenblik achteruit. 'k Probeerde nog het ongeluk te keren, maar toen de wielen al over de walkant staken, sprong ik van de wagen af. Anders was ik stellig ook in 't water terecht gekomen.”

„En dan misschien wel onder de wagen O, man, dan zou je dan zou je ook verdronken zijn.”

Regter knikte met het hoofd.

„Daar zou heel veel kans op geweest zijn.”

„Maar vader,” zei moeder aarzelend, „dan mogen we eigenlijk niet klagen. 't Is wel een groot ongeluk, maar jij bent er goed afgekomen. Dat had ook anders gekund”

„Dat is zo, moeder. Vanmorgen was ik te veel overstuur om dit allemaal in te zien. Maar hoe meer ik er over denk, hoe groter me het wonder is, dat ik hier nog levend bij jullie zit.”

„En ik geloof, dat u heel wat meeleven van de mensen zult ondervinden, Regter,” zei juffrouw de Lange. „Vanmorgen vertelde dokter, dat er op de Rijnkade voor een nieuw paard gecollecteerd is. En kijk eens wat er daarstraks hier is gebracht.” Meteen gaf ze hem het couvert over.

Regter las het opschrift.

Haastig veegde hij met zijn hand over zijn ogen. De ontroering werd hem een ogenblik te machtig.

„Vrouw,” zei hij toen met een stokkende stem, „vrouw, 't is een zware slag. Maar de Heere helpt ons dragen.”

„Dat doet Hij,” stemde moeder in. „Laten we ook verder op Hem betrouwen.”

't Werd die avond vrij druk in 't kleine kamertje achter de winkel. Allerlei mensen kwamen Regter hun meeleven betuigen. En die bewijzen van deelneming deden Regter en zijn vrouw goed.

Ook van Driel kwam.

„Man, man,” zei hij, terwijl hij Regter de hand schudde, „man, man, wat spijt het me, dat dit gebeurd is. Maar ik heb je niets wijs gemaakt. Bruin was niet schrikachtig.”

„Dat was hij ook niet,” gaf Regter toe. „Bovendien was er niets in 'de buurt waarvan het beest schrikken kon, toen 't ongeval gebeurde. 't Is me zelf een raadsel, van Driel.”

„Maar dat 't een hele slag voor je is, begrijp ik. Hoe moet het nu morgen?”

„Bertus en ik er allebei maar met een handwagen

op uit. Dat is 't enige wat er opzit. Mijn wagen moet toch eerst hersteld worden."

„Nee Regter, ik weet beter. Als je een andere wagen huurt, mag je, zolang je nog geen paard hebt, Bles gebruiken. Zal ik een kar voor je huren en je morgen paard en wagen brengen?"

„Graag!"

„Alweer een uitkomst, waarop we niet gerekend hadden, man," zei moeder dankbaar.

„Ja vrouw, we worden wel beproefd, maar de Heere laat het ons aan Zijn bijstand niet ontbreken."

Van Driel stond op om heen te gaan.

„Nu, zoals afgesproken is, Regter," zei hij, terwijl hij vader en moeder de hand drukte, „morgen vroeg staat Bles met een wagen voor je deur, en verder sterkte toegewenst, hoor."

Een poosje nadat vader van Driel had uitgelaten, werd er opnieuw gebeld.

„Zal ik gaan?" vroeg moeder.

„Nee vrouw, laat maar. 'k Zal even zien."

Regter deed open en tot zijn grote verwondering stond mevrouw Deurlo voor hem.

„Mevrouw, u hier?"

„Ja Regter. Ik kom eens even kijken hoe jullie het maakt na de schrik en 'k wou u ook wel even spreken."

„Komt u binnen, mevrouw," nodigde Regter, terwijl hij zijn bezoekerstster voorging naar 't kleine kamertje achter de winkel.

Hartelijk drukte mevrouw Deurlo juffrouw Regter de hand.

„Is u de schrik al wat te boven?" vroeg ze.

„Ja mevrouw, nu gaat het wel weer. Maar vanmorgen was 't niet erg best. Gelukkig heeft onze buurvrouw ons flink geholpen."

Nu wendde mevrouw Deurlo zich tot Regter.

„Misschien hebt u wel gemerkt," begon ze, „dat er

vanmorgen op de Rijnkade geld voor u is opgehaald, om u de geleden schade enigszins te vergoeden. Zou u mij ook kunnen zeggen, hoe groot die schade ongeveer is?"

„Zeker mevrouw. Een nieuw paard kost een paar honderd gulden. Dan is bijna al mijn groente en fruit verloren, mijn wagen is erg gehavend en natuurlijk moet ik de kosten voor het opvijzelen betalen. 'k Geloof, dat, als ik dit alles op een driehonderd gulden schat, ik er niet ver vandaan zal zijn."

Mevrouw had de verwondering op 't gelaat van Regter en zijn vrouw wel gezien en daarom ging ze voort: „Misschien begrijpt u niet waarom ik dit vraag, maar dat zal ik u zeggen. Als u mij een lijst wilt geven, waarop de namen en adressen van uw klanten staan, dan zal ik voor u een inzameling houden —, natuurlijk als mijn plan uw goedkeuring weg kan dragen."

Een ogenblik streed Regter een zichtbare strijd.

Toen begon hij en zijn stem klonk moeilijk: „'k Hoop, dat u 't mij niet kwalijk neemt, dat ik dit zeg, mevrouw. 'k Zou zo graag gewild hebben, dat ik voor uw vriendelijk aanbod had kunnen bedanken, dat ik had kunnen zeggen: 't is niet nodig, mevrouw; ik ben in staat zelf die schade te dragen. Maar dat kan ik niet en dus neem ik uw aanbod graag aan. Nietwaar moeder?"

„Ja, maar je moet het zó bezien: God weet, dat we in deze moeilijkheid onszelf niet kunnen helpen. Daarom baant Hij de weg, waarlangs wij geholpen zullen worden."

Mevrouw Deurlo was een vriendelijke dame. De moeite, die zij zich voor de familie Regter gaf, bewees dit. Maar zoals juffrouw Regter nu over God sprak, dat begreep zij niet. Daarom stapte ze maar van dit onderwerp af en zei: „'k Neem 't u heus niet kwalijk, Regter, dat u liever uzelf zou helpen. Dat vind ik juist flink. Maar 't is verstandig, dat u mijn voorstel

aanneemt. Wanneer denkt u, dat ik de lijst kan krijgen?"

„k Zal 't vanavond nog in orde maken, mevrouw, en morgenochtend, vóór mijn kinderen naar school gaan, ligt de lijst bij u in de bus."

„Goed," zei mevrouw Deurlo, terwijl ze opstond, „dan ga ik morgen dadelijk aan de slag. Men moet het ijzer smeden, als het heet is."

Toen vader en moeder Regter die avond ter ruste gingen, werd er ernstig gebeden. Maar ook gedankt. Gebeden om kracht bij de moeilijkheden, die zo onverwachts op hun weg waren gekomen, gedankt voor de bewaring in 't grote gevaar, waarin Regter verkeerd had en niet minder voor de hulp en de bijstand, die ze van verschillende kanten mochten ondervinden.

VII.

HULP EN BIJSTAND

De volgende morgen leek het alsof er niets gebeurd was. Op de gewone tijd ging Regter met een wagen vol groenten, waarvoor zijn oude Bles gespannen was, er op uit.

Bertus ging met de handwagen de wijk in.

En nauwelijks had de klok negen uur geslagen, of mevrouw Deurlo, met haar lijstje gewapend, ging op pad. Overal waar ze kwam, deed ze hetzelfde verhaal.

„U hebt wel gehoord van het ongeluk, dat gisteren Regter met zijn paard en wagen is overkomen? En u weet ook wel, dat de man in deze moeilijke tijd maar net het brood voor zijn groot gezin kan verdienen en dat hij deze slag niet dragen kan? Nu, daarom wordt er een inzameling gehouden, om hem iets van de geleden schade te vergoeden. Wilt u ook helpen?"

En, waar mevrouw Deurlo ook kwam, nergens werd ze weggezonden. De een kon maar een kleine bijdrage geven, de ander wat meer, maar niemand stuurde haar met lege handen weg.

Mevrouw Deurlo begreep best, dat deze zaak niet op de lange baan geschoven moest worden en daarom werkte ze heel de dag door. Tegen de avond was ze gereed. Toen ze thuiskwam en al de bijdragen bij elkander ging tellen, trok een verheugde glimlach over haar gezicht. Achtennegentig gulden; dat maakte met het bedrag, dat gisteren op de Rijnkade gecollecteerd was, honderdvijfenveertig gulden. „Dus bijna de helft,” zei ze bij zichzelf.

Ze kon niet wachten tot de volgende morgen.

Nog dezelfde avond ging ze naar Regter.

Met een van blijdschap stralend gelaat vertelde ze hoe ze geslaagd was en stelde Regter het geïnde bedrag ter hand.

„O mevrouw,” zei Regter, terwijl zijn stem van ontroering beefde, „hoe kan ik u danken voor alles, wat u voor ons gedaan hebt?”

„Geen dank, Regter,” weerde mevrouw af. „k Ben blij, dat ik op het idee gekomen ben en dat mijn plan zo goed geslaagd is. Maar u bent er nog niet. Er is nog pas de helft van uw geleden verlies.”

„Pas, mevrouw? Wij mogen er toch niet op rekenen, dat we *alles* weer terug krijgen? Nee, we kunnen niet dankbaar genoeg zijn, dat het weer zover is.”

Met een gelukkig en tevreden gevoel verliet mevrouw Deurlo de dankbare mensen. Ze had ondervonden, dat de nood van anderen helpen dragen vreugde en blijdschap in 't hart geeft.

De volgende dag was 't veilingsdag.

Op gewone dagen kwam Regter altijd om half een even thuis om te eten en daarna werkte hij zijn wijk verder af. Maar op veilingsdagen reed hij aan één stuk door. Als hij dan met zijn werk klaar was, wipte hij thuis aan, om haastig wat te gebruiken, en daarna trok hij naar de veiling.

Maar op *deze* veilingsdag ging 't anders.

De kerkklok sloeg juist half een, toen Regter met zijn wagen voor de deur reed en van de bok sprong.

Moeder en Meta brachten de schalen met eten naar de huiskamer, waar al de kinderen al om de tafel zaten.

„Dag pappa,” kraaide de kleine Annie, toen Regter van de andere kant de kamer binnenkwam.

Moeder zette haastig haar schalen neer.

„Wat 's dat nu, man? Waarom kom je thuis? Er is toch niets?”

Met de ogen wenkte hij toen, dat ze terug naar de keuken moest gaan, en toen ze hem begreep en daarheen ging, volgde hij haar.

„k Wou 't binnen niet zeggen, omdat de kleintjes er bij zijn, moeder, maar 'k hoef vandaag niet naar de veiling.”

Vragend bleef moeder hem aanzien.

„k Heb daarstraks van der Kloet, den voorzitter van onze Bond, gesproken. Hij bood me aan, om vanmiddag op de veiling voor me in te kopen, dan kon Bertus het met de wagen wel gaan halen. Omdat iedereen nog over ons ongeval praat, vond ik dat wel prettig. Over een paar dagen zal dat vanzelf wel minder worden.”

„Dat is aardig van hem bedacht,” stemde moeder toe. „'t Valt ook niet mee om altijd maar weer hetzelfde te moeten vertellen. Maar de mensen menen het goed.”

„Je hebt gelijk, vrouw,” stemde vader toe. „En tòch zijn 't moeilijke dagen voor me.”

„'k Geloof het; voor mij ook. Maar durf jij te zeggen dat de Heere ons niet helpt in onze moeilijkheden?”

Nee, dat durfde vader niet.

„We moesten veel dankbaarder zijn, moeder,” erkende hij.

„Moeder, gaan we eten?” riep Kees om 't hoekje van de deur. „'k Moet haast alweer naar kantoor.”

Vader en moeder haastten zich naar binnen.

„Ja jongen,” zei vader, „moeder en ik moesten even wat bespreken, wat om de kleintjes niet *hier* kon. Maar nu zullen we voortmaken, hoor.”

Na de maaltijd vertrok vader weer gauw.

Heel de middag werkte hij nog in zijn wijk. Maar zijn gedachten waren op de veiling.

Hoe zou 't daar wel toegaan?

VIII. NOG MEER VERRASSINGEN

't Was juist de week voor Sint-Nicolaas, toen Regter het ongeluk met zijn paard overkwam.

Door alle drukte, die dit meebracht, had hij tot nog toe verzuimd om, zoals hij andere jaren deed, met wat mooie fruitmanden een aardige etalage te maken.

Toen hij die middag thuis kwam, maakte moeder hem daar opmerkzaam op.

„Man,” zei ze, „je mag toch wel eens voor wat opge-
maakte fruitmanden zorgen. 't Is nog maar een dag of vier voor Sint-Nicolaas. Je bent veel later dan anders.”

„Och moeder, dat komt door alles, wat er de laatste dagen gebeurd is. En och — zou 't veel schelen? Alle winkeliers klagen. De tijden zijn niet best”

„Maar man,” zei moeder, „ik herken je de laatste dagen soms niet. Anders ben je altijd zo doortastend en nu moet ik je steeds aanzetten. Toe, laten we gauw met die manden beginnen. We moeten toch doen, wat we kunnen!”

Regter sprong op.

„Ja, vrouw, dat moeten we ook. En als we dat gedaan hebben, mogen we rustig de uitkomst aan God overlaten. 'k Ga er dadelijk voor zorgen.”

Zo kwam het, dat er dezelfde avond vijf mooi op-
gemaakte fruitmanden van verschillende prijzen in de etalage stonden.

„Wat een geluk,” zei moeder de volgende dag, toen ze voor twaalfen reeds twee bestellingen voor een fruitmand gekregen had, „wat een geluk, dat vader er gisteren nog voor gezorgd heeft.”

Doch 't bleef niet bij die twee. In de loop der volgende dagen kwamen er bij Regter telkens dames binnen, die een fruitmand voor Sint-Nicolaas kwamen uitzoeken.

„k Begrijp het niet, man,” zei moeder. „'t Is een slechte tijd en toch hebben we nog geen enkel jaar zoveel fruitmanden verkocht als nu.”

„Maar ik begrijp het wel, vrouw,” zei vader ernstig. „Door ons ongeval en het inzamelen der bijdragen wordt er in deze dagen veel over ons gesproken en nu denk ik, dat de mensen ook op deze manier hun belangstelling willen tonen. — Of nee, eigenlijk begrijp ik het nog anders. De Heere is ons ter hulpe gekomen in onze moeiten. Hij neigt de harten der mensen tot al wat Hij wil.”

„Ja,” stemde moeder geroerd toe, „zo is het. En dat niettegenstaande wij Hem telkens weer door onze zonden bedroeven.”

„Ja moeder, maar Hij doet het ook niet om onzentwil, doch alleen om Jezus' wil.”

„En opdat wij Hem daarvoor de eer zouden geven,” vulde moeder aan.

De avond van Sint-Nicolaas verscheen van der Kloet, de voorzitter van de Bond.

„'k Zou wel eerder gekomen zijn, Regter, maar ik had nog geen gelegenheid. Maar nu wil ik het toch niet langer uitstellen. 'k Mag zeker ook wel wat bijdragen om je de geleden schade iets te verzachten?”

Meteen stopte van der Kloet Regter tien gulden in de hand.

Met grote ogen keek Regter naar het bankbiljet. Toen haalde hij diep adem. „'t Is teveel, van der Kloet, 't is *teveel*. Mag ik het wel aannemen?”

„Tut tut,” zei de Bondsvoorzitter, „wil je je mond wel eens houden? Wat dacht je nu, dat ik je eerst wat geef en het dan weer terugneem? Toe man, wees toch wijzer.”

„Maar weet je dat ik al zoveel hulp gehad heb?” vroeg Regter. „Door bemiddeling van mevrouw Deurlo heb ik al honderdvijfenveertig gulden ontvangen.”

Van der Kloet wreef in zijn handen van plezier.

„Mooi, mooi,” zei hij, „het kan niet beter.”

„En dan de winkel,” vertelde juffrouw Regter. „Weet u wel, dat wij veel meer fruitmanden verkopen dan andere jaren met Sint-Nicolaas?”

„Hè, dat had je me niet moeten vertellen,” zei van der Kloet. „Je zou maken, dat ik jaloers op jullie werd.”

„Daar geloof ik niets van,” schertste moeder terug.

Toen de volgende avond in alle huizen het Sint-Nicolaasfeest werd gevierd, was er ook bij Regter in huis een blijde, opgewekte toon.

Zoals andere jaren, had moeder ook nu voor alle kinderen een klein cadeautje gekocht. Toen de kleintjes op bed waren, bleven vader en moeder met de groteren nog een poosje gezellig bij elkander.

In de loop van de avond werd met enig lawaai de

winkeldeur geopend. Maar toen Meta ging kijken, zag ze niemand meer. Wel stond er een mand op de grond.

Lachend bracht ze de mand binnen.

„Kijk eens,” zei ze, „nu krijgen we toch ook een surprise.”

Nieuwsgierig drongen allen er omheen.

„Er ligt een briefje bovenop, vader,” zei Kees.

„Ja jongen, ik zie het.”

Hij nam het papiertje in de hand en las: „Een verrassing voor de familie Regter van iemand, die niet aan de inzameling heeft bijgedragen.”

Onder veel vrolijkheid werd de mand uitgepakt.

„'t Is vast van iemand, die ons heel goed kent,” merkte moeder op, „want voor allemaal zit er wat in.”

„Toch kan ik niet raden van wie het komt,” zei vader.

„Jij, vrouw?”

„Nee, maar laten we dat ook niet proberen. De gever of geefster wil 't natuurlijk liever zo, anders was er wel een afzender vermeld.”

„Nu hoeven we ook niemand te bedanken, vader,” lachte Kees.

Opeens werd vader ernstig.

„Niet Kees? Je bedoelt zeker, we behoeven geen mens te bedanken. En dat hoeft dan ook niet. Maar jullie zijn groot genoeg om te begrijpen, dat al die hulp, die in 't bijzonder in deze dagen ons deel is, van God den Heere is. Ik hoop, dat óók jullie Hem daarvoor danken zult.”

IX.

EEN NIEUW BEGIN

Vlak na Kerstmis trok Regter er voor de eerste maal met zijn herstelde wagen, waarvoor een nieuw paard gespannen was, op uit. Echter: niet alleen.

Toen de man, van wien hij het paard kocht, hoorde wat Regter overkomen was, bood hij uit zichzelf aan, de eerste tijd mee te rijden, totdat het dier aan zijn nieuwen baas gewend was.

Met graagte nam deze het aanbod aan.

Alles liep echter zo vlot van stapel, dat Regter al na een paar keer voor verdere hulp kon bedanken.

Ook in die dagen werden er in de winkel van Regter goede zaken gemaakt.

Bijna ieder, die kwam, vroeg belangstellend hoe het nu met het nieuwe paard ging.

Juffrouw Regter vertelde graag.

„Ik kan bijna niet uitverteld komen,” zei ze, „over alle vriendelijkheid, die we in deze tijd hebben onder-vonden.”

Zo werd het oudejaarsdag.

Evenals de Zaterdag was het een dag vol drukte en bedrijvigheid.

Toen de kerkklokken de mensen opriepen om voor de laatste keer in 't oude jaar naar de kerk te gaan, konden vader en moeder Regter zich niet bij de kerk-gangers voegen. Maar met hun gedachten waren ze er wel en hun harten zonden toch de dank aan den Heere, Die het ook dit jaar zo wel met hen had gemaakt.

„Vrouw,” zei Regter op de avond, toen de zaak gesloten en de kleintjes naar bed waren, „vrouw, door Gods genade mogen we met onze kinderen het oude jaar eindigen. Wat is God heel dit jaar goed voor ons geweest. Ja, we hebben veel zorgen gehad, maar Hij heeft alles wel gemaakt. Eerst in 't begin van 't jaar met jouw ziekte en nu pas weer met dat ongeval met het paard. Wat had het alles heel anders kunnen wezen. Kinderen, ik hoop dat jullie óók met dankbaarheid zult denken aan al de goedheid en de trouw, die de Heere ons dit jaar bewezen heeft en dat jullie bovenal dien trouwen God zult kiezen als den Leidsman van je

leven. Als we met God het nieuwe jaar ingaan, dan behoeven we niet bevreesd te zijn."

„Ja," zei moeder met ontroerde stem, „God geeft ons, dat we met elkaar weer een nieuw jaar beginnen mogen. In 't oude hadden we veel tegenspoeden, 't is waar. Maar we hebben mogen ondervinden de waarheid van het woord: Uit die alle redt hen de Heere."

